

"Vivaldi", een kernenergievrije coalitie?

14 oktober 2020

www.eindekernenergie.be
info@findunucleaire.be
+32.(0)4.277.06.61

"Het wettelijke tijdschema voor de geleidelijke afschaffing van kernenergie zal worden gerespecteerd, zoals gepland". Eind november 2021 zal een verslag worden opgesteld. Als blijkt dat "er een onverwacht probleem is met de voorzieningszekerheid, zal de regering passende maatregelen nemen, zoals het aanpassen van het wettelijke tijdschema voor maximaal 2 GW aan capaciteit".

Dat blijkt uit het rapport van de trainers van de nieuwe regering van 30 september 2020, gevormd door een coalitie van zeven partijen die bekend staat als "Vivaldi". Deze formulering doet denken aan de wet van 2003 inzake de geleidelijke afschaffing van kernenergie, waarin werd overeengekomen de zeven reactoren te verlengen van 30 tot 40 jaar en tegelijkertijd de sluiting ervan te "garanderen" aan het einde van die 40 jaar, een sluiting die vergelijkbaar is met die in het Vivaldi-rapport. We weten wat er gebeurd is: gezien de laksheid van de opeenvolgende regeringen heeft deze wet uit 2003 geleid tot de verlenging met 10 jaar van de T1-reactor in 2012 onder de regering-Di Rupo en van de D1- en D2-reactoren in 2015 onder de regering-Michel.

Natuurlijk is de energie- en politieke context vandaag de dag heel anders dan die van 2003, laten we een paar elementen onder de loep nemen:

- Sinds 2012 heeft de nucleaire industrie haar onbetrouwbaarheid bewezen. De bezettingsgraad is inderdaad gestegen van 90-94% vóór 2012 naar gemiddeld 70% (in 1999 was dat 94%). Er moet genoemd worden dat kernenergie voorrang krijgt op alle andere sectoren en dat reactoren op dit moment altijd op hun maximale capaciteit produceren, zelfs in het geval van overproductie, bijvoorbeeld door offshore-windturbines te sluiten of met verlies te verkopen op de internationale markt.
- Noch de uitbreiding van twee reactoren in 2025, noch de CRM¹ is een absolute noodzaak zoals blijkt uit de nota van de CREG² van 9 juli 2020 ter attentie van de opleider van de federale regering. Concreet werd dit geïllustreerd door het feit dat de capaciteit van de kerncentrales van 1 september tot 15 december 2018 niet groter was dan 2 GW en zelfs de GW (1 enkele reactor in bedrijf) gedurende één maand vanaf 14 oktober, maar dat België op geen enkel moment bedreigd werd met een stroomstoring of zelfs maar met het uitvallen van een deellast. Beter nog, te allen tijde bedroeg de reservecapaciteit ten minste 3,7 GW, waarvan bijna de helft binnenlandse capaciteit: België had het dus zonder alle reactoren kunnen doen gedurende deze periode.
- Deze nood aan uitbreiding en/of CRM is gebaseerd op de adequacystudie³ van de transmissienetbeheerder (Elia) van 2019, die jammer genoeg niet werd geactualiseerd in 2020 om zijn vooroordelen te corrigeren, ondanks het verzoek van de leden van de federale administratie en de politieke partijen⁴.

¹ CRM : mechanisme voor de vergoeding van capaciteit voor België, een mechanisme om de bouw van nieuwe gasgestookte centrales te subsidiëren. Het Belgische CRM, dat zo langzaam wordt ontwikkeld dat de vorige minister van Energie er vragen over stelde, heeft nog geen goedkeuring gekregen van de Europese Commissie. Het zal naar verwachting nog een jaar duren. Uiteraard kon de Belgische regering besluiten niet te wachten op de Commissie in geval van een noodsituatie (de bouw van een nieuwe gasgestookte elektriciteitscentrale zou ongeveer 3 jaar moeten duren).

² CREG : Commissie voor de Regulering van Elektriciteit en Gas, het federaal agentschap voor de regulering van de elektriciteits- en aardgasmarkt in België.

³ Afstemming van de capaciteit van het elektriciteitsaanbod op de vraag.

⁴ Elia, de beheerder van het Belgische hoogspanningsnet (30.000 tot 400.000 volt), is een private onderneming met een nettowinst van 216,6 miljoen euro in 2017 (België en Duitsland). Is het niet verwonderlijk dat dit privébedrijf de voorrang heeft boven de CREG om de regering te adviseren over deze planningskwesaties, zoals tijdens de vorige legislatuur onder minister

- Het besluit in november 2021 om twee reactoren te verlengen zou te laat komen volgens Engie, die zich beroept op de 18 tot 24 maanden die nodig zijn om de milieueffectrapportage⁵ uit te voeren, gevolgd door 30 tot 36 maanden om een reactor voor te bereiden op een verlenging, de effectrapportage en de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd vóór de datum van de stillegging waarin de wet van 2003 voorziet (1 juli 2025 voor D4 en 1 september 2025 voor T3)⁶, wat neerkomt op een totale periode van 4 tot 5 jaar. Men zou kunnen denken dat Engie een slechte wil heeft en zich eindelijk wil ontdoen van de Belgische reactoren: inderdaad, in juni 2018 had Isabelle Kocher, destijds Engie's nummer 2, geprobeerd ze te verkopen aan EDF, dit "nest van problemen voor Engie" zoals een Franse leider in de sector ze had genoemd⁷. Maar aan de ene kant had Engie gevraagd om een duidelijk standpunt over de verlenging voor het einde van 2020, en aan de andere kant zou de termijn wel eens langer kunnen zijn dan gezegd, rekening houdend met de oproepen die gedaan zouden kunnen worden naar aanleiding van de impactstudie, die de missie vanaf nu onmogelijk lijkt te maken. Dit kan alleen maar worden toegejuicht door degenen die zich hebben gerealiseerd dat het niet mogelijk is de elektriciteitsvoorziening van het land veilig te stellen op basis van reactoren die jaar in jaar uit onbetrouwbaar zijn, en de economische en energetische aberratie van het verlengen van de levensduur van verouderde reactoren die ver voorbij hun oorspronkelijke levensduur zijn⁸. Om nog maar te zwijgen van het risico dat wordt gelopen met het oog op een niet te verwachten ongeval en het onopgeloste beheer van hoogradioactief en langlevend afval.
- Ten slotte is de nieuwe minister van Energie, Tinne Van der Straeten, lid van de Vlaamse Groene Partij (Groen). Zouden Eco en Green uitgaan van een uitbreiding van twee reactoren in 2025 met het risico dat hun kiezers ze in aantallen in de steek laten?

Zoals iedereen vandaag de dag weet, is een sterk programma voor energiebesparing, met name voor elektriciteit, en voor niet-hernieuwbare hulpbronnen essentieel om de klimaatdoelstellingen te halen en zich voor te bereiden op toekomstige tekorten. Toch is het de slechte verstandhouding van de nieuwe regering die bijvoorbeeld wil aandringen op de inzet van 5G, wat zal resulteren in een stijging van het elektriciteitsverbruik van het land met meer dan 2 procent, maar ook een aanzienlijke toename van het verbruik van andere energiebronnen en metalen⁹ (*"De federale regering zal de veiliging van 5G zo snel mogelijk organiseren"*, pagina 70 van het verslag van de opleiders). Het is mogelijk dat de definitieve sluiting van de reactoren in 2025 plaatsvindt, maar het staat vast dat deze regering het land een weg inslaat die door steeds meer burgers als een doodlopende weg wordt beschouwd.

Francis Leboutte

Marghem is gebleken?

⁵ In tegenstelling tot eerdere uitbreidingen van reactoren zal de regering, na het advies van het Europese Hof van Justitie in 2019 over de uitbreiding van de D1- en D2-reactoren, niet langer kunnen "ontsnappen" aan deze impactstudie in overeenstemming met het Verdrag van Espoo inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband en het Verdrag van Aarhus inzake de inspraak van het publiek in milieuaangelegenheden.

⁶ Terloops moet worden opgemerkt dat deze werkzaamheden de bezettingsgraad van de reactoren verder zullen doen dalen.

⁷ *Le Canard Enchaîné* van 26 september 2018.

⁸ De les van de D1-reactor was niet genoeg: in april 2018, na de verlenging van de exploitatie van 40 tot 50 jaar, werd deze reactor voor 11 maanden stilgelegd vanwege een lek in het primaire koelwatersysteem, een "incident" dat ernstige gevolgen had kunnen hebben.

⁹ "Invloed van de inzet van 5G op het energieverbruik en het klimaat", *Kairos* n° 46, Oktober 2020 (in het Frans).